

Регионално реструктуриране на агарния сектор в България

Гл.ас.д-р Росица Белухова-Узунова
Аграрен Университет-Пловдив

Развитието на българския аграрен сектор
през последните тридесет години е
съпътствано от значителни структурни
трансформации

В контекста на новия програмен период и
развитието на селските райони след 2020
се поставят редица предизвикателства
пред устойчивото на тези територии

ЦЕЛ

► На база проследяване на структурните промени в аграрния сектор в България да се очертаят основните възможностите за по-балансирано териториално развитие в страната.

СТРУКТУРНИ ПРОМЕНИ И РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

МЕТОДИКА НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

➤ Индекс на специализация

$$SR = \frac{X_{ij}}{X_j}$$

X_{ij} е относителния дял на отрасъла в създадената БДС в региона
 X_j е относителния дял на отрасъла в създадената БДС в страната

➤ Herfindahl-Hirschman Index (HHI)

$$H_s = \sum (g_{ij})^2$$

$$g_{ij} = \frac{X_{ij}}{\sum X_{ij}} = \frac{X_{ij}}{X_i}$$

g_{ij} е относителния дял на брутната продукция в j -тия отрасъл от агросектора в регион i
 X_{ij} е брутната продукция в j -тия отрасъл от агросектора в регион i
 X_i е брутната продукция от агросектора в регион i

Индекс на специализация- национално ниво

Източник: Собствени изчисления по данни на НСИ

СТРУКТУРНИ ПРОМЕНИ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО- HERFINDAHL INDEX

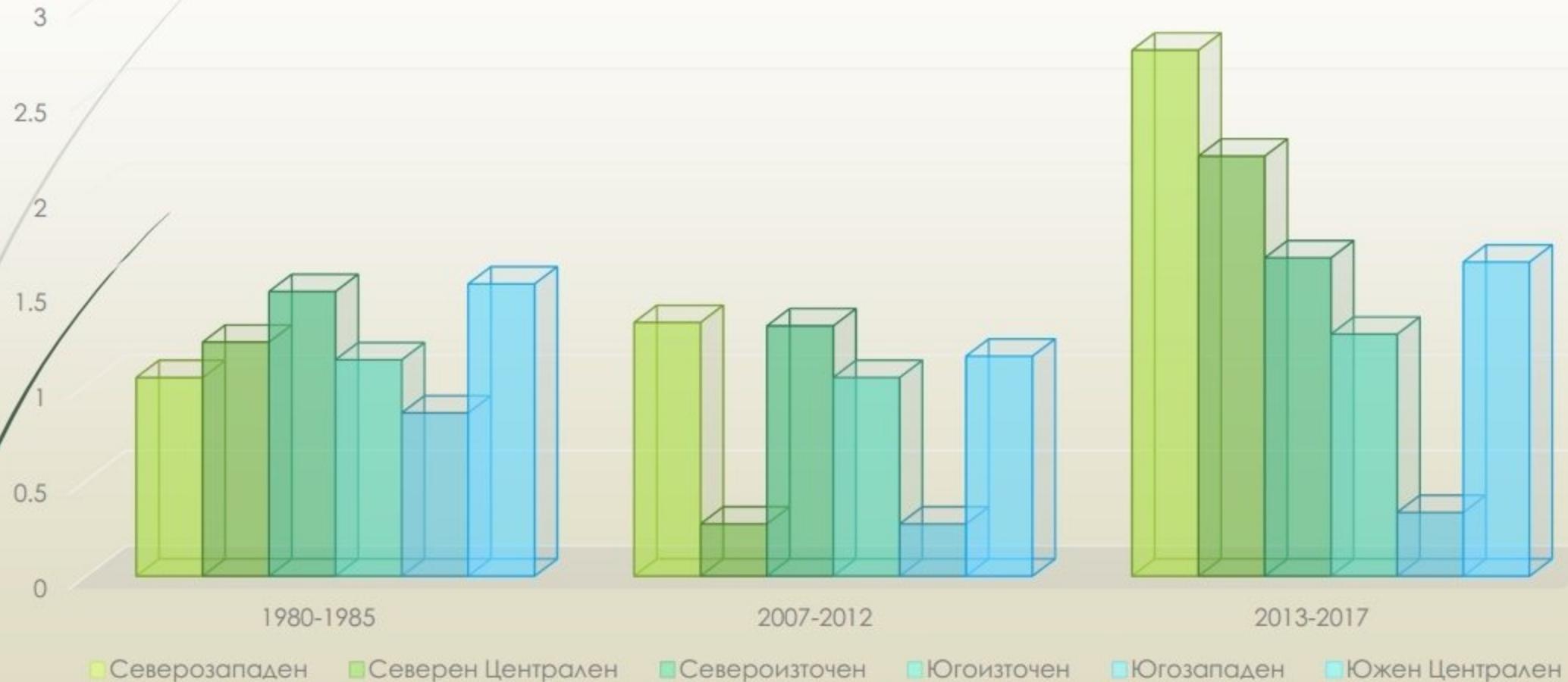
Източник: Собствени изчисления по данни на НСИ и Аграрни доклади на МЗХ

Дял на аграрния сектор в създадената БДС от всички сектори по райони за планиране (%)

Райони на планиране	Периоди	
	1980-1985	2013-2017
Северозападен	15,7%	12,4%
Северен Централен	18,5%	9,9%
Североизточен	22,5%	7,5%
Югоизточен	17,1%	5,7%
Югозападен	12,9%	1,5%
Южен Централен	23,1%	7,4%
България	15,1%	4,5%

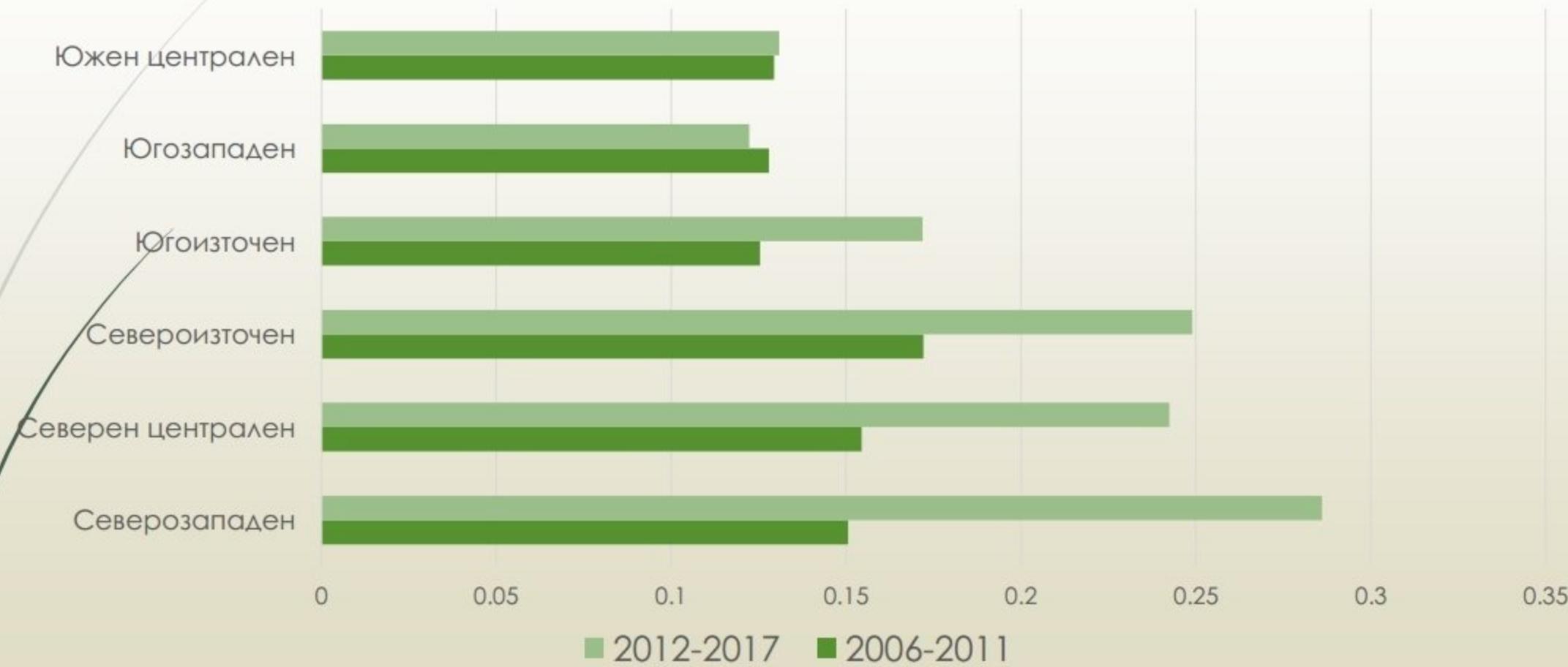
Източник: Собствени изчисления по данни на НСИ и Аграрни доклади на МЗХ

РЕГИОНАЛНО РАВНИЩЕ НА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

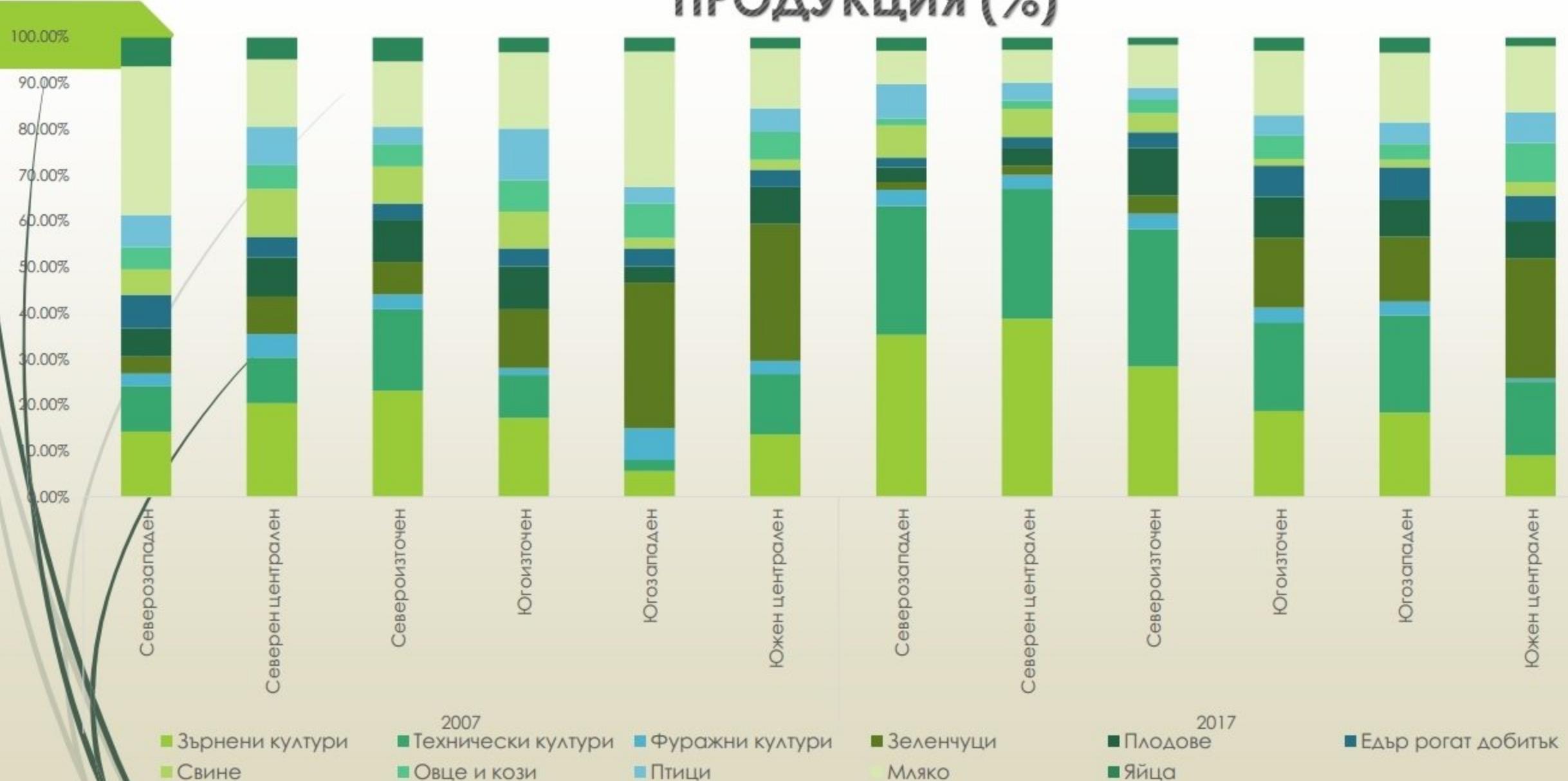
Източник: Собствени изчисления по данни на НСИ

КОЕФИЦИЕНТ НА HERFINDAHL 2006-2017, РЕГИОНАЛНО НИВО

Източник: Собствени изчисления по данни на НСИ

РЕГИОНАЛНА СТРУКТУРА НА СЪЗДАДЕНАТА БРУТНА ПРОДУКЦИЯ (%)

ИЗВОДИ

- ▶ Балансирано секторно и структурно развитие по време на плановата икономика
- ▶ Изпреварващ темп на нарастване на екстензивните производства след присъединяването към ЕС
- ▶ Предизвикателства и трудности в сектора на животновъдството
- ▶ Тенденция на намаляване на ролята на земеделието на национално и регионално ниво след 2007 г.
- ▶ Аграрният сектор остава водещ за Северозападен район и запазва значението си в останалите райони на Северна България
- ▶ От друга страна част от тези региони са с ниско ниво на икономическо развитие
- ▶ Южен Централен район остава района с най-балансирана секторно развитие след присъединяването към ЕС, докато регионите на Северна България се характеризират с високи нива на специализация главно в екстензивното растениевъдство

ПРЕПОРЪКИ

- Промени в институционалната среда на европейско и национално ниво
  - намаляване на значението на директните плащания
  - по-ефективно насочване на подкрепата
  - опростяване на механизмите за кандидатстване и администриране по Втори Сълб
  - стимулиране на инвестиции и иновация в сектори с висока добавена стойност
- Преодоляване на междурегионалните различия
- Нови модели на регионално развитие насочени към специфичните особености на отделните райони на планиране

БЛАГОДАРЯ ЗА
ВНИМАНИЕ!

